

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Nvm. 4. Comitatus Angeriæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

- VIVS. { Piuernus: *Piuerna*, ad Bellanum cadit in Larium lacum.
Varrus: *Varro*, supra Piuernum cadit in eundem lacum.
- LA. { LARIUS, nunc Comensis: *Lago di Como*, nobis *le Lac de Come*; maximè truttis abundat: & si bene hunc dimensi sunt Angelus Mediolanensis, & Iulius Canobinus, eius longitudo ad 60. pas. millia porrigitur, cum tamen ei tantum Strabo ecc. stadia concesserit.
- CVS. {
- LACVS olim { Nunc oblimatus, { Pufianus: *Pufiano*, à vico adiacete.
EVPL. & in tres conuerfus, qui sic { Ceruianus, seu Segrenus, vulgò
LIS. appellantur { *di Cerro*.
Montorfenus: *Montorfeno*.

NVM. 4. Comitatus Angerie cum aliis Regionibus Verbano lacui affixis.

- VRBES AD FL. ATHI-SONEM { DOMODOSCELLA Castrum: *Domodoscella*, Oscella veteribus, honestum & frequens oppidum cum arce munitissimâ, mediâ in valle cognomine.
Tesa Fl. { VOCONIA: *Vogogna*, fortè veteribus Agonom, vnde populi Agoni Polybio, ita Tschudus: muro septum est oppidum cum arce permunita, & hinc quoque vallis nomen habet.

- VRBES AD SESSIAM. { Varallum: *Varallo*, vrbecula satis lauta, ad quam mons cuius fit mentio in vita S. Caroli Borromæi, qui hinc vltimum morbum contraxit.
Burgus Sessites: *Borgo di Sessa*; quidam hunc locum huic agro adiudicant, alij Vercellensi territorio.

- VRBES AD ARONA: *Arona*, Castrum munitissimum cum portu admodum tuto, cui adiacet arx permunita, quod probatum est in Gallicis bellis.
LESSA: *Lessa*, à littore nonnihil secreta, vino suo celebris.
Bugiratum: *Belgirato*.
OCCIDENTALEM { Strella: *Strisla*, è cuius regione duæ modicæ Insulæ, tantum notæ piscatoribus.
Feriolus: *Feriolo*, in monte ad ostium fluij Athifonis, cuius ager Intratio contributus est.

- R I-** Palantius vicus: *Palanza*, cui obliquitur Insula S. Angeli,
Isola di Sant-Angelo.
P A M Intratium: *Intra*, vnde Intratia vallis, oppidum sat lo-
cuples, ex quo vicinus ager ei assignatus est.
L A- Canerum: *Canzero*, in amœnâ planitie situm frugiferis
arboribus confitâ, celebratur ex suis malis citreis,
medicis, & vino exquisito.
CVS **INSVLA MALPAGA**: nunc *Isola Vittaliana*, seu potiùs
multæ Insulæ simul connexæ, vbi quondam munitif-
VER- simum castrum Beccarij, fratrum Maciarditorum,
quorum vnus Comes dictus est à Friderico II. illac
BANI transeunte. Tandem Ludouicus Borromæus hîc ar-
cem Vitallianam excitauit.
D I S- Canobius pagus: *Canobio*, honestæ potiùs ciuitatis spe-
ciem exhibet quàm pagi, ait Leander. Hîc anno 1322.
POSI- imago Crucifixi sanguine sudauit, & sanguinem emi-
sit ex latere, quibus prænunciata sunt mala Longo-
TÆ. bardix. Hinc quoque valli nomen.
Quæ sequuntur, *Brisacum Brisago*, *Ascona Asconna*, *Lo-*
carnum Locarno, sunt Helueticæ ditionis.
VR- **SEXTIVM**: *Sesto*, paulò antequam Verbanus Ticinum
effundat; Leander ad primum emersum Ticini ex
BES Verbano collocat. Quidam Sexto Kal. nominati vo-
lunt, quòd eo die ad nundinas indigenæ conuenirent,
& sacra, quæ hîc fiebant in æde sacrâ Herculi, Mer-
AFFI- rio, Syluano, & omnibus diis, celebrabant.
XÆ **Arfagum**: *Arfago*, paulò supra Sextium in Mediterra-
neis; quod frigide aliqui in aram Cæsaris detor-
quent.
AD **ANGLERIA**: *Angiera*, & *Anghiera* Comitatus, vel Vice-
comitatus antiquissimus, vnde orti Principes Me-
O- diolanenses; & an. 1397. Ioan. Galeatius III. à Ven-
RIEN- cesslao Imp. creatus est Comes Angliæ, & Regio-
num Verbano adiacentium. Olim mille passibus à la-
cu aberat: de eius Etymo vide Leandrum.
T A- **Ispratium**: *Ispro*, luculentum oppidulum.
Laucenum: *Laueno*.

LEM	Galeratum: <i>Gallerato</i> , aliter Area Gallorum.
VER-	Varescium: <i>Varesio</i> , aliis vicus Varonis, quibusdam
BANI	Varisium, Varisium, & Vallesium, à vallibus.
L A-	S. Maria Montana: <i>S. Maria del Monte</i> , locus magnæ
C V S	pietatis, vbi nobile virginum Monasterium.
R I-	Germinianum: <i>Germignano</i> , aliter Geminus lacus.
PAM.	Machaneum superius, & inferius: <i>Macagno di sopra</i> , & <i>di sotto</i> , loca sacra culta.
R I-	Reliqua loca in Boream, vt Magadinum <i>Magadino</i> , Be-
PAM.	linciona, seu castrum Belincionis, <i>Bellinzona</i> , & alia oppida, & vici pertinent ad Heluetios, & aliàs de iis egimus.

LOCA AD
LACVM
LVGANVM

quæ quidem
sunt Heluetio-
rum, Dux ta-
men habet ali-
quot vicos ad
meridionalem
eius ripam.

LVGANVM: *Lugano*, nobile oppidum, & lucu-
lentum; olim cum arce munitissimâ, quæ ex-
scisa est.

Pons Tressæ: *Ponte del Tressa*, vnde effundi inci-
pit lacus Lucanus.

Caput Lacus: *Capo di Lago*.

Cacumen Lacus: *la Cima*.

Porletia: *Prolezzo*.

Gandrium: *Gandrio*.

Mili: *Mili*.

Agnotium: *Agno*.

Valsoldum castrum: *Valsoldo*, in colle 8. milli bus
à ripâ lacus, arx quondam nobilissima, diruta
à Mediolanensibus.

OPPI-

DA

Margotia: *Margozze*, monti insidens cognomini, qui &
dat lacui vicino nomen.

AD

Orta castrum: *Orta*, vnde lacui nomen.
Insula D. Iulij: *S. Giulia*, vbi multa miracula patrantur
maximè in dæmonibus abigendis. Meminit Paulus
Diaconus Minulphi, Ducis huius Insulæ.

MI-

GAVIRATIVM: *Ghiura*, vnde lacui nomen ad os lacus,
vbi effunditur per Botiam fossam, seu fluuium.

NO-

Blendronium: *Biandrone*, ad prædictum lacum, oppidu-
lum est.

RES

Barbia: *Brebbio*, ad appendicem prædicti lacus.

L A-
C V S
huius
Regio-
nis.

Caput Laci: *Capo di Lago*, in parte extremâ Gauratij lacus.
 Monatium: *Mona*, vnde lacui nomen.
 Trinatium: *Terna* } A quibus Lacus *Terna* tria accipit
 Corcinum: *Coregno* } diuerfa nomina à tribus illis op-
 Varanum: *Vergia* } pidis huic adiacentibus.

TICINVS Fl. *Tefino*, oritur ex monte S. Gothardi, & Verbanò receptus lacu, ex eo postea multis aquis au-ctus deuoluitur in Padum.

FL V-
VII

Magia: *Maggia*, in Verbanum quoque cadit, & valli quam alluit nomen relinquit.

CA-
DEN-
TES

Tressa: *Tressa*, lacum Luganum connectit cum Verbanò.

ATHISO: *Tesa*, vel *Tosa*, malè in Historiâ Romanâ conuersus in Athesim Tridentinum, quem Romani Catulo duce reliquerunt. Oritur ex monte S. Gothardi non procul à Ticino, & cadit in lacum Verbanum; recipit

IN

VER-
BA-
NVM.

Prèmiâ: *Premia*. } vnde
 Vedrum: *Vedro*. } Val-
 Roniam: *Rogna*. } les
 Vescam: *Ouesca*. } acce-
 Ansum: *Anza*. } pere
 Vegiam: *Vergia*. } no-
 Lifonium: *Lisò- } mi-
 gno*. } na.

Botia Fossa, vel fluuius: *Bozza*, quo connectitur Gauratius lacus cum Verbanò.

Sessites, seu Sestis: *Sesita*, vel *Sessa*, vel *Senza*, & *Siccia*.

LA-
C V S

VERBANVS: *Lago Maggiore*, dictus est Verbanus, aut à Verbena herba sacra, aut à vernâ temperie; alias etymologias apud Leandrum leges. *Maior* autem dictus est, quòd sit ex vicinis lacubus maximus, & quòd ex eo per Ticinum & Padum in mare descendere possis. Species eius est limacis cornuti. *Longitudo* eius Straboni ccc. stadiorum est, Canobio per rectam lineam cccxxx. Machaneo cccclxi. *Latitudo* ex Strabone *Maxima* stadiorum xxx. Canobio lvi. Machaneo xxxiii. *Minima* vix mille passuum est, inquit Leander. Piscibus abundat perbonis: aliquando placidus, aliquando sic tumens, vt mare videatur. *Quibusdam* in locis eius fundus nõdum potuit explorari.

H V-
I V S

RE- }

LVCANVS, quibusdam LVCANVS: *Lago Lugano*, tortuo-

- sus in primis, & in tres præcipuos dissectus ramos, per
Tressam Fl. Verbanum committitur.
- GAVIRATIVS: *Lago di Ghiura*, per Botiam Fossam ca-
dit in Verbanum.
- GIO- TRINATIVS, aliter Ternati, & Terlacus, itémque
CORCINI & VARANI vt præmonuimus: *Lago di Ter-
na*, seu *Coregno*, seu *Vergia*, exonerat se in Gauratium;
pater in longitudinem ad stadia 16. in latitudinem ad
octo.
- NIS. MONATIVS: *Lago di Mona*, quem perperam Leander
immittit in Gauratium; nam cadit in Verbanum.
- MORGATIVS: *Lago di Margozzo*.
- ORTANVS, aliter D. IVLII, ab Insulâ de quâ suprâ: ho-
die vulgò *Lago d'Orta*.
- NVM. 5. *Nouariensis ditio*, Nouarese.
- LO- NOVARIA: *Nouara*, nobis *Neisare*, de cuius nomine vi-
de multa apud Leandrum. Vrbs est modico in colle
sita, ager eius partim amœnus, partim parum cul-
tus. Ad hanc captus Ludouicus Sfortia ann. Christi
1500. Hinc quoque nonnulli volunt oriundos Pe-
trum Comestorem, & Petrum Lombardum, seu
Magistrum Sententiarum.
- CA RIOTA Pagus: *la Riote*, prope Nouariam, ad quam fusi
Galli dum urbem obsident, Duce Triultio.
- AGRI ROMANIANUM: *Romagnano*, ad Fl. Sessiam, *Sessia*, victoriâ
Po. Ro. nobilitatum de Cimbris.
- NO- CAMARIANUM: *Camariano*, ita perperam dictum pro ca-
stris Marianis, vt putat Alciatus: vel vt melius alij ab
VA- Arcu Mariano, cuius vestigia extabant tempore
RIEN- Leandri.
- SIS. Romantinum: *Romantino*.
- FLV- TICINVS: *Tesino*.
VII. } Nouaria, seu Gonia Nouariensis: *la Gogna*.
Sessia: *Sessia*.
- MON- BOSVS: *monte Bozo*, cuius iugum sic eminet vt omnes
Italix montes excedere videatur. Quapropter eius
vertex adiri nūquam potest ob asperitatem, & niues.